ВУЗАЎСКАЯ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЯ

Ганаровая і адказная місія выкладчыкаў вышэйшай школы — ім даверана выхаванне маладога пакалення. У ВНУ і тэхнікумах цяпер працуе звыш васьмісот тысяч чалавек. Таленавітыя вучоныя і педагогі, вопытныя камандзіры вытворчасці, дзеячы культуры шчодра дзеляцца са студэнтамі ведамі, дапамагаюць ім набыць ідэйную перакананасць, працалюбства, высокую маральнасць.

Творчы патэнцыял ВНУ сёння вялікі. Паўней выкарыстоўваць яго — значыць забяспечыць павышэнне ўзроўню прафесіянальнай падрыхтоўкі і камуністычнага выхавання моладзі, рост эфектыўнасці навуковых даследаванняў, значнасці іх для народнай гаспадаркі. Асаблівую ролю тут заклікаваны адыграць камуністы, іх ініцыятыва, баявітасць і згуртаванасць у выкананні задач, пастаўленых перад вышэйшай школай XXVI з'ездам КПСС.

Для партыйнай работы ў ВНУ сёння характэрны сістэмны падыход, які забяспечвае паслядоўнае рашэнне найбольш прынцыповых пытанняў у жыцці калектыву. Ва універсітэтах і інстытутах краіны замацавалася і атрымала прызнанне практыка складання комплексных планаў навучання і выхавання студэнтаў— ад прыёму да выпуску. Такая форма планавання вучэбна-выхаваўчай і навукова-даследчай работы дазваляе парткому разам з рэктаратам выступаць сапраўды арганізуючай сілай, сканцэнтроўваць увагу выкладчыкаў, вузаўскага камсамола, прафсаюзаў на галоўных напрамках прафесіянальнага і духоўнага станаўлення будучых спецыялістаў.

Сталасць партыйнага штаба ВНУ вызначаецца яго ўменнем выбраць сярод мноства клопатаў сваёй навучальнай установы ключавыя праблемы, аб'яднаць намаганні калектыву для іх вырашэння. Аб гэтым сведчыць, напрыклад, вопыт парткома Днепрапятроўскага металургічнага інстытута. Пры непасрэднай падтрымцы парткома ў інстытуце шырока асвоена практыка падрыхтоўкі і абароны комплексных дыпломных праектаў. «Брыгады» выпускнікоў разам распрацоўваюць буйныя заказы прадпрыемстваў, прычым абавязкова аналізуюць сацыяльныя рэзервы вытворчасці. Маладыя спецыялісты сталі глыбей разумець рэальныя клопаты і патрэбы рабочых калектываў, а выкананне кадравага заказу вядзецца цяпер больш дакладна і прыцэльна. Партыйны камітэт пастаянна шукае новыя, актыўныя формы сувязей з заказчыкамі: рэгулярна праводзяцца сумесныя пасяджэнні з парткомамі прадпрыемстваў і навукова-даследчых інстытутаў, навуковыя семінары, тэарэтычныя канферэнцыі. На іх вызначаюцца змест і тэрміны пошуку тэхнічных рашэнняў, удакладняюцца пажаданні да «рабочай даводкі» выпускнікоў. Заканамерна таму, што ВНУ стала ядром вучэбна-навукова-вытворчага аб'яднання «Металург». А ў мінулым годзе разам з Харкаўскім і Данецкім політэхнічнымі інстытутамі выступіў ініцыятарам спаборніцтва пад дэвізам «Творчы саюз вышэйшай школы і вытворчасці — на службу пяцігодцы».

Прыклад перадавых навучальных устаноў сведчыць аб тым, што толькі ў цесным творчым саюзе з практыкай, прыцягваючы да навучання студэнтаў вучоныя-даследчыкаў, якія працуюць на перадавых рубяжах навукі і тэхнікі, можна сёння павысіць падрыхтоўку кваліфікаваных спецыялістаў. Падтрымліваць і распаўсюджваць такі падыход да справы — абавязак партыйных арганізацый ВНУ, мясцовых партыйных камітэтаў. Трэба дакладна ўсведамляць, што менавіта «педагогіка творчасці» фарміруе спецыялістаў, якія могуць актыўна ўдзельнічаць у рашэнні задач, пастаўленых лістападаўскім (1982 года) Пленумам ЦК КПСС, — паскарэнні навукова-тэхнічнага прагрэсу, шырокім і хуткім укараненні ў вытворчасць дасягненняў навукі, тэхнікі і перадавога вопыту.

Асаблівымі клопатамі і ўвагай партыйнай арганізацыі любой ВНУ акружаны кафедры грамадскіх навук. Узровень тэарэтычных ведаў, эрудыцыя, духоўная культура выкладчыка-грамадазнаўцы ў многім вызначаюць, якімі стануць яго выхаванцы. Ідэйная сталасць нараджаецца як сплаў перакананняў, помыслаў і вопыту грамадскага жыцця маладога чалавека. Аднак гады студэнцтва для яго — гэта час вострых пытанняў: светапоглядавых, маральных, этычных. Адны з іх уяўляюць грамадскую цікавасць, другія носяць выключна асабісты характар. Камуністы, выкладчыкі грамадскіх навук павінны падаваць асабісты прыклад даверлівых адносін са студэнтамі, патрабавальнай таварыскасці, прынцыповасці, клапатлівых адносін да людзей.

Умацоўваючы партыйны ўплыў у калектыве, камуністам трэба звярнуць увагу, якую пазіцыю займаюць іх прадстаўнікі ва ўсіх звеннях калегіяльнага самакіравання навучальнай установай. Не сакрэт, што далёка не заўсёды партыйцы праяўляюць належную прынцыповасць на пасяджэннях кафедр і саветаў ВНУ, абмяжоўваюцца пры гэтым канстатацыяй «асабістай думкі». Большасць парушэнняў у рабоце прыёмных камісій, пры рашэнні кадравых пытанняў, абароне і разглядзе дысертацый адбываецца ў выніку аслаблення грамадскага кантролю. Вузаўскія партыйныя арганізацыі абавязаны шырэй выкарыстоўваць практыку справаздач камуністаў-выкладчыкаў перад таварышамі, больш строга пытаць з іх за ажыццяўленне выпрацаваных рашэнняў.

Сумны факт: адсеў непаспяваючых студэнтаў у ВНУ краіны не скарачаецца. Толькі з універсітэтаў і інстытутаў Расійскай Федэрацыі ён складае некалькі дзесяткаў тысяч чалавек у год. Сярод такіх ёсць, канешне, людзі выпадковыя, якія спрабавалі трапіць у ВНУ «на ўсякі выпадак». Але нямала і такіх, каму проста цяжка хутка асвоіцца з новым для сябе рэжымам вучобы, прывыкнуць да студэнцкай самастойнасці. З такімі страмі мірыцца нельга. Партыйныя арганізацыі абавязаны падняць на дапамогу навічкам вузаўскі камсамол і прафсаюзны актыў, умацоўваць у студэнцкіх групах дух таварыскай падтрымкі.

Вузаўскім парткомам неабходна старанна прааналізаваць крытычныя заўвагі і прапановы камуністаў, выказаныя на сходах у ходзе праведзенай справаздачнай кампаніі. Галоўнае — намеціць і ўзяць пад неаслабны партыйны кантроль канкрэтныя планы паляпшэння выхаваўчай работы са студэнтвам, павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў, росту эфектыўнасці навуковых распрацовак. Партыйныя арганізацыі універсітэтаў і інстытутаў заклікаваны быць сапраўдным авангардам вузаўскіх калектываў у іх вялікай і пачэснай справе — падрыхтоўцы новага папаўнення савецкай народнай інтэлігенцыі.

(Газета «Правда», № 20).

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі ўніверсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 3 (527) | Субота, 22 студзеня 1983 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

ДЗЁННІК СЕСІІ

ЦЯЖКА Ў ВУЧОБЕ... ЛЁГКА НА ЭКЗАМЕНЕ

Подых экзаменацыйнай сесіі можна адчуць цяпер усюды: у калідорах вучэбных карпусоў, чытальных залах бібліятэкі, у інтэрнатах універсітэта, дэканатах факультэтаў. Кожны дзень з самай раніцы каля аўдыторый, дзе праходзяць экзамены, пануе хваляванне. Гэта пачуццё, зразумела, зведвае кожны студэнт перад чарговым выпрабаваннем, але больш за ўсіх яно ўласціва першакурснікам. Гэта — стартавая ў іх студэнцкім жыцці экзаменацыйная сесія, іх «баявое хрышчэнне», таму вельмі важна вытрымаць яго паспяхова, каб паказаць, што не дарэмна трапіў час, змог адаптыравацца ў сценах ВНУ. Хутчэй дапамагчы гэта зрабіць, праверыць здольнасці кожнага першакурсніка перад пачаткам залікаў і экзаменаў змаглі студэнты старэйшых курсаў — члены Саветаў выдатнікаў і вучэбна-выхаваўчых камісій факультэтаў ГДУ.

На гістфіле, у прыватнасці, у групе Г-12 праводзіўся грамадскі экзамен па гісторыі КПСС. Ён дапамог першакурснікам лепш зразумець некаторыя цяжкія пытанні па прадмету, наогул, лепш засвоіць увесь матэрыял, каб прыйсці на асноўны экзамен, як кажуць, «у поўнай гатоўнасці». І вось сёння ўжо можна гаварыць пра эфектыўнасць праведзенага грамадскага экзамена: студэнты групы паспяхова вытрымалі першае выпрабаванне, прыкрых зрываў тут няма. Дацэнт кафедры гісторыі КПСС А. П. Мяшчэрскі ацаніў іх веды па прадмету выдатнымі і добрымі адзнакамі. А. Мужчыніна, Е. Дулуб, В. Цітова, Т. Язерская, В. Крук і А. Шчома адказвалі на ўсе пытанні экзаменатара грунтоўна і вычарпальна, і ў іх залікоўках пастаўлены першыя пяцёркі.

— Па выніках першага здадзенага экзамена пакуль што ў ліку лепшых на факультэце група першакурснікаў— БР-11, — расказвае дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта дацэнт Т. І. Язэпава.

У дэканаце мне паказалі ведамасць па экзамену «Уводзіны ў мовазнаўства», які прымала дацэнт В. А. Гуліцкая. «Выдатна» — у М. Аляксеевай, І. Бічан, А. Сімаковай, А. Трахачовай і В. Чашэйка, 17 студэнтаў атрымалі чацвёркі, і толькі тры — «здавальняюча».

А днямі ў першакурснікаў быў другі экзамен — па гісторыі замежнай літаратуры.

...У аўдыторыі, — пяцёрка «самых адважных». Так звычайна называюць студэнтаў, якія першымі заходзяць здаваць экзамен. Дзелавая цішыня. Засяроджаныя твары. Сканцэнтраваныя позіркі студэнтаў. Яно і зразумела: прадмет —не з лёгкіх. Каб добра яго ведаць, ад студэнтаў патрабавалася не толькі сістэматычнае наведванне лекцый, якія чытала асістэнт кафедры рускай літаратуры С. П. Емяльянава. Трэба было карпатліва і самастойна папрацаваць над творамі антычных аўтараў.

«Познегрэчаскі раман», «Байкі Эзопа і іх уплыў на сусветную байкавую традыцыю» — такія пытанні экзаменацыйнага білета ў Марыі Аляксеевай. Адказ яе ўпэўнены, дакладны, і экзаменатар С. П. Емяльянава задаволена — «выдатна». Эмацыянальна, нават са своеасаблівым пафасам адказвае наступная студэнтка— Ірына Бічан. Яшчэ адну пяцёрку ставіць у экзаменацыйнай ведамасці Святлана Пятроўна. Грунтоўна засвоіла прадмет і Валянціна Чашэйка. Дарэчы, гэтыя дзяўчаты здалі таксама на «выдатна» і першы экзамен сесіі.

— У цэлым, група БР-11 паказала нядрэнную падрыхтаванасць: 3 выдатныя адзнакі, 14 — добрых, — сказала пасля экзамена С. П. Емяльянава. — Але, праўда, мяне больш парадавалі першакурснікі аддзялення рускай мовы і літаратуры.

Каля дэканата гістфіла на сцяне—экран здачы экзаменацыйнай сесіі. Пасля знаёмства з ім нельга было не заўважыць, што трэцякурснікі — будучыя выкладчыкі мовы і літаратуры — паспяхова вытрымалі экзамен па рускай літаратуры XIX стагоддзя. Якраз у гэты дзень яго здавала яшчэ адна група— БР-31. Уваходзім. Уважліва слухае дацэнт кафедры рускай літаратуры М. А. Маляўка адказ Ірыны Глухавай. Студэнтка дае падрабязную характарыстыку «цёмнаму царству», якое апісваў у сваіх творах вялікі рускі драматург А. М. Астроўскі, аналізуе раман І. С. Тургенева «Бацькі і дзеці». Адчуваецца вялікая эрудыцыя дзяўчыны, яе ўменне самастойна думаць, разважаць і грунтоўна пацвярджаць свае меркаванні на прыкладах літаратурных твораў. Таму і адзнака яе ведаў — вышэйшы бал. Добра адказвалі Л. Галькіна, Л. Дронпанка, С. Кір'янава, С. Богдан і інш. У іх залікоўках — пяцёркі і чацвёркі.

А як ідуць справы на факультэце фізічнага выхавання? Адказ дае дэкан факультэта Б. М. Зайцаў:

— У цэлым добра. Так, студэнты першай групы 2-га курса паспяхова вытрымалі экзамен па марксісцка-ленінскай філасофіі, які прымаў А. А. Фяськоў. У групе — толькі адна тройка. Астатнія добрыя і выдатныя адзнакі. Другая група 4-га курса паказала добрыя веды на экзамене па тэорыі фізічнага выхавання. Дацэнт А. Ф. Семікоп задаволены. Радуе нас: студэнты, якія паказваюць высокія спартыўныя вынікі на спаборніцтвах рознага рангу, і вучацца добра. Гэта чацвёртакурснікі А. Белы і А. Лапынін. Апошні, напрыклад, член зборнай каманды БССР па лёгкай атлетыцы, прызёр III маладзёжных гульняў.

А вось першакурснікі нас падвялі. Мы заклапочаны нізкім узроўнем іх ведаў па гісторыі КПСС.

...Сесія ва універсітэце працягваецца. Шмат хваляванняў будзе яшчэ ў студэнтаў. Але тым, хто дарэмна не губляў час, працаваў сістэматычна, яна не прынясе непрыемных нечаканасцей. Бо нездарма кажуць: «Цяжка ў вучобе, лёгка ў баі...»

Т. ДУБЯК.

На «выдатна» адказвала на экзамене па батаніцы студэнтка групы Б-21 біялагічнага факультэта Зінаіда Купо. Задаволена экзаменатар—дацэнт кафедры батанікі і фізіялогіі раслін Н. С. Кісялёва.

Фота К. Дзмітэркі.

У ПАРТКОМЕ

На гэтым тыдні ў сераду адбылося чарговае пасяджэнне партыйнага камітэта універсітэта. Заслухана і абмеркавана пытанне «Аб кіраўніцтве партыйным бюро фізічнага факультэта дзейнасцю групы народнага кантролю». Выступілі сакратар партбюро названага факультэта Т. П. Жалонкіна і старшыня групы народнага кантролю С. С. Гіргель.

Інфармацыю аб ходзе выканання плана сацыяльна-эканамічнага развіцця універсітэта зрабіла загадчыца вучэбнай часткі Н. І. Папкова.

Загадчык кафедры навуковага камунізму У. І. Качаткоў праінфармаваў партыйны камітэт аб ходзе падрыхтоўкі да дзяржаўных экзаменаў па навуковаму камунізму.

Партыйны камітэт разгледзеў пытанне аб некаторых парушэннях пры забудове дач у садаводча-агародніх кааператывах і вызначыў меры па іх недапушчэнню.

Камсамольскае жыццё

ПАВЫШАЦЬ АКТЫЎНАСЦЬ СТУДЭНТАЎ

У Справаздачным дакладзе ЦК ВЛКСМ XIX з'езду камсамола падкрэслівалася, што «камсамольскія арганізацыі павінны ўсім зместам сваёй работы фарміраваць у кожнага камсамольца, маладога чалавека актыўную жыццёвую пазіцыю, адкрываць для яго свет вялікага грамадскага жыцця».

Гэта задача асабліва актуальная ў рабоце са студэнцкай моладдзю. Пытанні ўдасканальвання нашай работы па развіццю грамадска-палітычнай актыўнасці студэнтаў заўсёды павінны быць у полі зроку камітэтаў камсамола. З мэтай павышэння актыўнасці студэнтаў мы выкарыстоўваем такія добра зарэкамендаваўшыя сябе формы работы, як Ленінскі залік, грамадска-палітычная атэстацыя , агітпаход «Рашэнні XXVI з'езда КПСС — у жыццё!» і інш.

Ленінскі залік дазваляе павысіць грамадска-палітычную і працоўную актыўнасць студэнта. Акрамя таго, гэта форма дзейнасці забяспечвае індывідуальны падыход у рабоце з кожным членам ВЛКСМ.

Штогадовая грамадска-палітычная атэстацыя ўдзельнікаў Ленінскага заліку па выніках выканання імі комплексных планаў праводзіцца восенню на адкрытым камсамольскім сходзе вучэбнай групы. У лютым — сакавіку праходзіць прамежкавая атэстацыя, на якой разглядаецца ход выканання асабістага комплекснага плана па выніках першага семестра. Грамадска-палітычная атэстацыя камсамольскага актыву (бюро) групы праводзіцца на пасяджэннях факультэцкіх камісій, дзе адначасова разглядаецца выкананне комплекснага плана групы і даецца ацэнка работы камсамольскага актыву.

У ходзе грамадска-палітычнай атэстацыі камітэт камсамола ўдзяляе ўвагу ўзмацненню сацыяльнай актыўнасці не толькі камсамольца, але і калектыву, у якім ён выхоўваецца — камсамольскай арганізацыі групы. Мы ўважліва вывучаем прапановы і крытычныя заўвагі, якія потым абагульняем і рэалізуем.

Так, цяпер многія групы маюць калектыўныя даручэнні, а факультэцкія камсамольскія арганізацыі — канкрэтныя зоны дзеяння. Сістэма калектыўных даручэнняў уводзіцца па прапанове камсамольцаў фізічнага факультэта. Гісторыка-філалагічны факультэт вядзе вялікую работу па стварэнню Летапісу народнай славы Цэнтральнага раёна г. Гомеля. Біялагічны і геалагічны факультэты праводзяць прыродаахоўную работу ў горадзе. Фізічны факультэт — калектыўны шэф інтэрната № 3 г. Гомеля. Шмат новых цікавых спраў пачата ў нас менавіта па прапановах, выказаных камітэту камсамола ў ходзе Ленінскага заліку. Па ініцыятыве чацвёртакурснікаў фізфака (цяпер V курс) камсамольская арганізацыя ГДУ стала актыўным удзельнікам Маршу міру савецкай моладзі. Студэнты групы Г-21 гістфіла прапанавалі пачаць агляд-конкурс на лепшую камсамольскую групу па вывучэнню марксісцка-ленінскай тэорыі ў спалучэнні з апаратыўным палітычным інфармаваннем. Такім чынам, Ленінскі залік становіцца крыніцай новага ў камсамольскай рабоце і ўзбагачае яе змест цікавымі нефармальнымі формамі.

Для павышэння грамадска-палітычнай актыўнасці студэнтаў камітэт камсамола выкарыстоўвае сістэму грамадска-палітычнай практыкі студэнтаў— састаўной часткі Ленінскага заліку. Прывяду некалькі прыкладаў арганізацыі некаторых форм грамадска-палітычнай практыкі. На аддзяленні ФГП — прапагандыстаў экалагічнага напрамку мы даём неабходную тэарэтычную падрыхтоўку студэнтам біялагічнага і геалагічнага факультэтаў, многія з якіх уваходзяць у састаў Дружыны па ахове прыроды. Пасля праходжэння вучобы мы арганізуем прапагандысцкую работу рабят сярод школьнікаў і працоўных горада. На працягу года кожны прапагандыст вядзе заняткі з адной пэўнай групай слухачоў. Ужо на практыцы студэнты атрымліваюць навыкі прапагандыста. Многія групы эканамічнага і гісторыка-філалагічнага факультэтаў атрымалі калектыўныя даручэнні: займацца на факультэце грамадскіх прафесій на аддзяленні прапагандыстаў для сістэмы камсамольскай палітычнай вучобы розных напрамкаў: эканамічны, маральны, палітычны і інш. Усе слухачы замацаваны за прадпрыемствамі, дзе яны будуць прымяняць атрыманыя веды на практыцы. А кожны студэнт мае вопытнага прапагандыста-кіраўніка, які дапамагае асвойваць навуку партыйнай прапаганды.

Трэба адзначыць, што ўдзел камсамольцаў у той або іншай грамадскай арганізацыі яшчэ не з'яўляецца праходжаннем грамадска-палітычнай практыкі. Галоўны яе змест — мэтанакіраваная выпрацоўка неабходнага студэнту ў яго будучай дзейнасці комплексу ведаў і навыкаў арганізатарскай і грамадска-палітычнай работы ў калектыве.

Для павышэння грамадска-палітычнай актыўнасці студэнтаў камітэт камсамола актыўна выкарыстоўвае Усесаюзны агітпаход «Рашэнні XXVI з'езда КПСС — у жыццё!». Камсамольцы вядуць агітацыйна-масавую работу ва ўсіх раёнах вобласці, у школах. З гэтай мэтай выкарыстоўваюцца паходы па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа, удзел у аперацыі «Памяць». Студэнты ГДУ выступаюць арганізатарамі многіх ваенна-патрыятычных і спартыўных мерапрыемстваў у горадзе і вобласці. У сельскіх дамах культуры выступаюць з канцэртамі студэнцкія агітбрыгады, праводзяцца святы моладзі.

Павышэнню грамадска-палітычнай актыўнасці студэнтаў будзе садзейнічаць таксама распрацаваная камітэтам камсамола праграма сумеснай работы з кафедрамі грамадскіх навук. Так, напрыклад, сумесна з кафедрай філасофіі мяркуем пачаць сацыялагічнае даследаванне «Лад жыцця студэнта». На аснове атрыманых вынікаў будуць дадзены практычныя рэкамендацыі з мэтай удасканальвання работы камсамольскай арганізацыі універсітэта.

Зразумела, што нам яшчэ трэба шмат працаваць, каб выхоўваць ідэйна-загартаваных, адукаваных ва ўсіх адносінах спецыялістў. Цяпер, калі пытанні выхавання сталі цэнтрам ідэалагічнай барацьбы, якая ў апошні час рэзка абвастрылася, мы абавязаны самаадданна змагацца і выхоўваць у кожнага маладога чалавека высокую ідэйнасць, уменне з класавых пазіцый весці наступальную барацьбу з буржуазнай ідэалогіяй.

В. ШЭВЕЛЕВА,
нам. сакратара камітэта ЛКСМБ па ідэалагічнай рабоце.

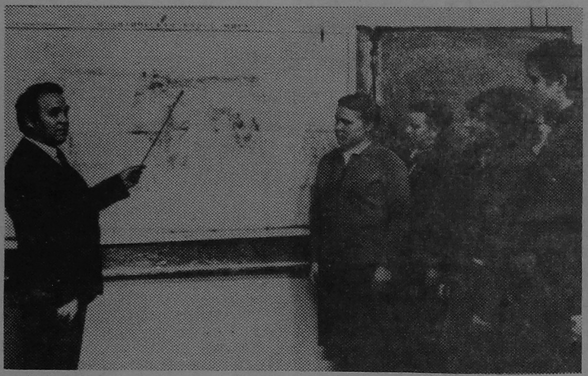

□□

На факультэце грамадскіх прафесій універсітэта студэнты набываюць другую спецыяльнасць — грамадскую. Яна спатрэбіцца ім у самастойным працоўным жыцці.

НА ЗДЫМКУ: на адным з падраздзяленняў ФГП заняткі са студэнтамі вядзе асістэнт кафедры навуковага камунізму В. В. Юфераў.

Фота **У. Чысціка.**

□□

У музеях універсітэта

І КАМЕНЬ ТРЭБА ЛЮБІЦЬ...

— Камень трэба любіць,— сказаў пры сустрэчы з намі загадчык кафедры мінералогіі, петраграфіі і геалогіі Гомельскага дзяржаўнага універсітэта, прафесар Валянцін Аляксандравіч Вахрушаў. — Не было б каменняў — не было б і Эрмітажа. Гэта ж з каштоўнейшых мінералаў вытачаны ў ім калоны. Ды што казаць! Пакуль існуе чалавецтва, будзе існаваць і геалогія...

Валянцін Аляксандравіч — аўтар васьмі манаграфій. Апошняя — «Рудныя мінералы вывержаных парод» — высока ацэнена ў друку. Чвэрць стагоддзя ён працаваў у Сібіры. Пяць гадоў працуе ў нашым універсітэце. Прафесар гаворыць, што нетры беларускай зямлі не бедныя на карысныя выкапні. Яны яшчэ чакаюць сваіх геолагаў.

Мы знаходзімся ў геалагічным музеі Гомельскага універсітэта. Яго дырэктар Міхась Іванавіч Аўтушка расказвае, што кожны камень, кожны мінерал, які трапіў сюды, прывезены з экспедыцый, з падарожжаў па роднай краіне. Нядаўна, напрыклад, студэнты-геолагі 5 курса пабывалі ў экспедыцыі «Па слядах акадэміка Ферсмана». Сярод іх былі Дзмітрый Аканішнікаў, Уладзімір Рылякоў, Вадзім Шахлянкоў, Кастусь Воронін і іншыя. Адтуль, дзе некалі праходзіў са сваёй экспедыцыяй Аляксандр Яўгенавіч Ферсман, яны прывезлі шмат каштоўных мінералаў.

Вось малахіт з азурытам і флюрытам. Адсвечвае зелянінай амазаніт. Гэты каштоўны камень прыгодны для вырабу падставак, чаш, падсвечнікаў. Пад шклом пераліваюцца ў святле электралямпы крышталі, кварцы. Шмат розных відаў слюды — маргарыт, калівая слюда, мускавіт... Цікава, што ў старажытнай Русі ў вузенькія акенцы падслепаватых хацінак устаўлялі шыбіны з мускавіта. Відаць, таму з-за мяжы і вярнулася назва ад слова «Масковія» — мускавіт...

Сапфір, рубіны, сердалік, горны крышталь, ярка-сіні лазурыт, аметыст... Цяжка пералічыць экспанаты геалагічнага музея.

— А вось гэтыя пліткі беларускага граніту і каляровага мармуру мы прывезлі з Мікашэвіцкага гранітнага кар'ера, — паказвае Міхась Іванавіч.

Багатая беларуская зямля і на карысныя выкапні. Соль калійная, галіт (каменная соль). Валянцін Аляксандравіч Вахрушаў гаворыць, што палавіну здабычы калійных соляў краіны прыпадае на долю нашай рэспублікі.

Прафесар паказвае нам жалезістыя канкрэцыі, паднятыя з дна Ціхага акіяна паблізу Гавайскіх астравоў. Чорныя шары, згусткі рэчыва, якое нават на далоні адчуваеш, як прыкметную вагу. Нядзіўна: канкрэцыі ўтрымліваюць нямала жалеза.

...Кавалак магнетыта. Яго прывезлі з гары Благадаць. У гэтым кавалку 70 працэнтаў жалеза. Поруч — тапазы, садаліт, апал, мінерал, тальк (ён бывае зялёнага, ружовага адценняў)...

Экспанаты універсітэцкага музея цікавяць не толькі тых студэнтаў, работа якіх будзе звязана з геалогіяй: нярэдка тут можна ўбачыць моладзь і з іншых факультэтаў — ім таксама хочацца больш ведаць пра гэту навуку.

Пры геалагічным музеі працуе школа юных геолагаў. Рабяты многіх школ горада бываюць тут. Яны вучацца любіць камені, каб потым, калі вырастуць, прайсці нязведанымі сцяжынкамі, і — хто ведае?— магчыма, адкрыюць новае месцанараджэнне карысных выкапняў...

М. ДАНІЛЕНКА.

НА ЗДЫМКУ: прафесар В. А. Вахрушаў са студэнтамі-першакурснікамі разглядае друзу горнага крышталю.

Фота студэнта завочнага факультэта ГДУ М. Высоцкага.

ПРЫСВЕЧАНЫ КЛАСІКУ ЛІТАРАТУРЫ

100-годдзю з дня нараджэння вялікага рускага пісьменніка А. М. Талстога быў прысвечаны літаратурны вечар, які прайшоў днямі ў Палацы культуры будаўнікоў. Яго арганізавалі кафедра рускай літаратуры універсітэта, абласны драмтэатр.

Са словам пра А. Талстога на вечары выступіла кандыдат філалагічных навук А. К. Няронская.

Урыўкі з твораў А. Талстога гучалі са сцэны ў выкананні артысткі драмтэатра Н. А. Карнеевай.

Супрацоўнікі бібліятэкі ГДУ аформілі ў фае Палаца культуры выстаўку літаратуры, прысвечаную 100-годдзю класіка рускай літаратуры.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

Да 75-годдзя П. А. Дуброўскага

СТАРЭЙШЫНА ГЕОГРАФАЎ

15 студзеня споўнілася 75 гадоў з дня нараджэння Пятра Андрэевіча Дуброўскага, рэктара народнага універсітэта аховы і прапаганды помнікаў гісторыі і культуры ГДУ. Яго жыццёвы шлях насычаны шматлікімі падзеямі, адлюстроўваючымі біяграфію краіны, і можа быць прыкладам самаадданага служэння Радзіме, партыі, народу, справе выхавання моладзі.

З самага дзяцінства П. А. Дуброўскага вызначалі вялікая прага да ведаў, мэтанакіраванасць, рэдкая працаздольнасць. Больш за ўсё яго захаплялі геаграфія і настаўніцкая дзейнасць. Не выпадкова лёс прывёў маладога настаўніка ў адзін з буйнейшых універсітэтаў нашай краіны — Растоўскі-на-Доне, — які ён паспяхова закончыў у 1941 годзе.

...Адразу ж пачынаецца вайна. Пётр Андрэевіч па скарочанай праграме заканчвае артылерыйска-тэхнічнае вучылішча і ўключаецца ў барацьбу супраць гітлераўскіх захопнікаў. Ён удзельнічае ў баях на Бранскім, Сталінградскім, Данскім, 2-ім Украінскім франтах, камандуе ўзводам рэактыўных мінамётаў, якія наводзілі жах на фашыстаў. Смерць не аднаразова глядзела ў вочы мужнаму воіну. Але пасля шпіталяў ён зноў вяртаўся ў строй. Апошні раз Пётр Андрэевіч быў паранены пры вызваленні Венгрыі, дзе доўгі час на адным з помнікаў яго імя значылася сярод загінуўшых.

Ад сцен Сталінграда, дзе 40 гадоў таму назад Чырвоная Армія пачала разгром адборных фашысцкіх полчышчаў, да логава гітлераўцаў прайшоў цяжкімі франтавымі дарогамі Пётр Андрэевіч. Закончыў вайну ў званні капітана, за баявыя заслугі ўдастоены дванаццаці ўзнагарод.

Пасля дэмабілізацыі П. А. Дуброўскі зноў заняўся сваёй любімай педагагічнай справай.

Спачатку былы франтавік выкладае геаграфію ў адной з гомельскіх школ. Ён праяўляе сапраўдны талент педагога, заслугоўвае шырокі аўтарытэт, і яго прызначаюць дырэктарам СШ № 16. На педагагічнай ніве Пётр Андрэевіч становіцца заслужаным настаўнікам школы БССР, правадзейным членам Геаграфічнага таварыства БССР, вядзе вялікую работу як пазаштатны лектар абласной арганізацыі таварыства «Веды». І да яго баявых узнагарод дабаўляюцца яшчэ чатыры — за вялікія поспехі на мірным працоўным фронце.

Пенсійны ўзрост яшчэ доўга не перашкаджаў загартаванаму ў бітвах чалавеку спартыўнага складу выконваць нялёгкія абавязкі дырэктара школы і педагога. Але гады бяруць сваё...

Пятру Андрэевічу Дуброўскаму заслужана прызначылі персанальную пенсію рэспубліканскага значэння. Можна было і адпачываць. Але не такі характар у камуніста. Ён і дня не можа пражыць без справы. Пётр Андрэевіч прыходзіць у калектыў нашага універсітэта, змястоўна вядзе заняткі па эканамічнай геаграфіі на эканамічным факультэце. Адначасова працягвае актыўна ўдзельнічаць у рабоце Гомельскага аддзела Геаграфічнага таварыства БССР, з'яўляецца нястомным прапагандыстам ведаў. За год прачытвае не менш ста лекцый для насельніцтва Гомеля і вобласці. Тэматыка яго выступленняў — самая разнастайная: аб міжнародным становішчы, праблемах народанасельніцтва, ахове прыроды. Асаблівая дружба склалася ў Пятра Андрэевіча са студэнцкай моладдзю, перад якой ён часта выступае на тэмы ваенна-патрыятычнага выхавання, аховы і прапаганды помнікаў гісторыі і культуры.

Віншуючы Пятра Андрэевіча з брыльянтавым юбілеем, студэнты, выкладчыкі, увесь калектыў Гомельскага дзяржуніверсітэта жадаюць старэйшыну гомельскіх географаў, выдатнаму чалавеку, моцнага здароўя, актыўнага даўгалецця, новых поспехаў у яго нястомнай грамадскай дзейнасці.

А. МАЛАХАЎ,
старшыня Вучонага савета Гомельскага аддзела Геаграфічнага таварыства БССР, дацэнт кафедры галіновых эканомік.

Ул. ПАШУК,
навуковы сакратар Гомельскага аддзела ГТ БССР.

НАВАТАР ЗААЛАГІЧНАЙ НАВУКІ

Да 50-годдзя прафесара Б. П. Савіцкага

На наступным тыдні споўніцца 50 гадоў з дня нараджэння вядомага савецкага заолага, загадчыка кафедры заалогіі і аховы прыроды нашага універсітэта, доктара біялагічных навук, прафесара Барыса Парфёнавіча Савіцкага.

З самага дзяцінства захоплены біялогіяй, Б. П. Савіцкі паступае ў 1950 годзе на біялагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна. Ужо ў студэнцкія гады ён праяўляе цікавасць да навуковай работы, выконвае арыгінальныя даследаванні, якія былі адзначаны на рэспубліканскіх і Усесаюзных аглядах студэнцкіх навуковых работ.

Працоўную дзейнасць Б. П. Савіцкі пачаў яшчэ студэнтам. Ён сумяшчаў вучобу з работай выкладчыка біялогіі адной з сярэдніх школ г. Мінска. Пасля заканчэння універсітэта ён працягвае працаваць настаўнікам. Прага да навукова-даследчай работы прывяла Барыса Парфёнавіча ў Беларускі навукова-даследчы інстытут эпідэміялогіі і мікрабіялогіі. Тут Б. П. Савіцкі займаецца адным з важнейшых раздзелаў заалагічнай навукі—медыцынскай заалогіяй і паразіталогіяй. Пад кіраўніцтвам акадэміка АМН СССР В. І. Вацякова ён вывучае клешчавы энцэфаліт, прымае ўдзел у даследаванні ачагоў, распрацоўцы мер прафілактыкі гэтага захворвання ў Беларусі. Аснову навуковых інтарэсаў складаюць кровасосныя членістаногія — магчымыя ўдзельнікі цыркуляцыі віруса клешчавога энцэфаліту. Б. П. Савіцкі шмат працуе над вывучэннем біялогіі і эпідэміялагічнага значэння гэтых насякомых у Беларусі, праводзіць разнастайныя даследаванні па распрацоўцы мер барацьбы з імі. Вынікі яго даследаванняў публікаваліся ў цэнтральных выданнях, маюць важнае медыцынскае значэнне. Гэтай жа тэме прысвячалася і кандыдацкая дысертацыя Барыса Парфёнавіча, якую ён паспяхова абараніў у 1963 годзе.

Пэўны час Б. П. Савіцкі працаваў на Далёкім Усходзе, дзе арганізаваў параўнаўчае вывучэнне ачаговасці клешчавога энцэфаліту ў Хабараўскім краі, на Сахаліне і Камчатцы. Па выніках праведзеных даследаванняў Барыс Парфёнавіч у 1972 годзе абараніў дысертацыю на атрыманне вучонай ступені доктара біялагічных навук.

З 1974 года Б. П. Савіцкі працуе загадчыкам кафедры заалогіі і дарвінізму нашага універсітэта. Тут з усёй паўнатой раскрыліся яго здольнасці як эколага шырокага профілю, арганізатара навуковых даследаванняў. Спалучэнне мэтанакіраванасці і шырокага кола навуковых інтарэсаў, здольнасць прыцягваць да работы моладзь, згуртоўваць вакол сябе навуковыя групы і калектывы, вялікая доля асабістага ўдзелу ў рабоце, уменне знаходзіць практычнае прымяненне тэорыі, — усё гэта ставіць Барыса Парфёнавіча Савіцкага ў лік вядучых заолагаў рэспублікі, дапамагае яму выконваць шэраг калектыўных даследаванняў па розных пытаннях заалогіі, экалогіі, аховы прыроды.

Па ініцыятыве і пад кіраўніцтвам Б. П. Савіцкага пры ГДУ створана і паспяхова дзейнічае вучэбна-навукова-вытворчае аб'яднанне «Фауна Палесся», якое каардынуе работу спецыялістаў 14 навуковых і практычных арганізацый рэгіёна. Ён з'яўляецца членам шэрагу саюзных і рэспубліканскіх каардынацыйных і праблемных саветаў, Вучонага савета па абароне кандыдацкіх дысертацый у Інстытуце заалогіі АН БССР. У г. Гомелі Б. П. Савіцкі кіруе міжгаліновым камітэтам па праблемах аховы акаляючага асяроддзя Гомельскага абласнога савета НТТ па выкананню рашэнняў XXVI з'езда КПСС і XXIX з'езда Кампартыі Беларусі.

Шмат сіл і часу аддае вучоны прыродаахоўнай дзейнасці, прапагандзе ідэй аховы ў перыядычным друку, па радыё, на тэлебачанні. Ён — аўтар звыш 150 навуковых публікацый, шэрагу вучэбных праграм, інструкцый, метадычных указанняў, цэлай серыі папулярных артыкулаў, перадач па радыё і тэлебачанні. За поспехі ў працы, актыўную грамадскую работу Б. П .Савіцкі ўзнагароджан знакам «Ударнік дзесятай пяцігодкі», ганаровымі граматамі Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР.

Цяпер юбіляр працуе над калектыўнай манаграфіяй, прысвечанай экалогіі вірусаў клешчавога энцэфаліту, закончыў працу над кнігай «Водныя і прыбярэжныя экасістэмы меліярацыйных каналаў Палесся. Жывёльны свет, прадуктыўнасць, санітарны стан, медыка-паразіталагічная характарыстыка і самаачышчэнні». Разам з калектывам супрацоўнікаў ён выношвае планы новых даследаванняў і экспедыцый.

Ад усёй душы жадаем юбіляру моцнага здароўя, доўгіх гадоў жыцця, далейшых творчых поспехаў у развіцці савецкай заалагічнай навукі.

КАЛЕКТЫЎ КАФЕДРЫ ЗААЛОГІІ І АХОВЫ ПРЫРОДЫ.

ПЕДАГОГ І ВУЧОНЫ

ДА 50-ГОДДЗЯ ДАЦЭНТА Я. Е. ПАДУТАВА

Тыя, хто працаваў ці вучыўся ў 50-ыя гады ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна, памятаюць сціплага, працалюбівага студэнта Яўгена Падутава, які ўвесь вольны час прысвячаў назіранням за птушкамі. Захапленне навукай, выдатная вучоба прывялі яго ў дзяржаўную запаведна - паляўнічую гаспадарку «Белавежская пушча». Тут, пасля заканчэння універсітэта, малады спецыяліст працаваў старшым навуковым супрацоўнікам, загадваў філіялам гаспадаркі на Выганаўскім возеры. Шматгадовыя назіранні за водаплаваючымі птушкамі возера «Выганаўскае» Яўген Емяльянавіч выклаў у кандыдацкай дысертацыі «Экалогія водаплаваючых птушак паўночна-заходняга Палесся» (1972 г.), асноўныя вывады і палажэнні якой знаходзяць прымяненне ў практыцы паляўнічай гаспадаркі па сённяшні дзень.

Любоў да моладзі, імкненне перадаць накопленыя веды будучым біёлагам прывялі Яўгена Емяльянавіча на педагагічную працу. З 1976 года ён — дацэнт кафедры заалогіі і аховы прыроды нашага універсітэта. У ГДУ Я. Е. Падутаў з энтузіязмам займаецца стварэннем заалагічнага музея, актыўна працуе ў комплексных навуковых экспедыцыях вучэбна-навукова-вытворчага аб'яднання «Фауна Палесся», дзе займаецца распрацоўкай метадычных асноў аховы і рацыянальнага выкарыстання жывёльнага свету Палесся. Ён засвойвае выкладанне новага для універсітэтаў краіны курса «экалогія, біяцэналогія і ахова прыроды», кіруе адзіным у СССР факультатывам «таксідэрмія», чытае шэраг спецкурсаў заалагічнага профілю.

Камуніст Яўген Емяльянавіч Падутаў актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці факультэта. У цяперашні час ён — член Савета факультэта, намеснік старшыні групы народнага кантролю, выконвае іншыя даручэнні. Студэнты і супрацоўнікі факультэта паважаюць яго за працалюбства, сціпласць, выдатнае веданне сваёй справы. Многія карыстаюцца яго парадамі пры планаванні эксперымента, апрацоўцы навуковых вынікаў.

Юбіляр у росквіце сваіх творчых сіл. Ён завяршае працу над доктарскай дысертацыяй, з'яўляецца членам аўтарскага калектыву манаграфіі «Водныя і прыбярэжныя экасістэмы меліярацыйных каналаў Палесся».

С. АЛЕШКА,
дэкан біялагічнага факультэта, дацэнт.

І. РАСАШКА,
дацэнт, старшыня прафбюро факультэта.

А. ЦІХАНСКІ,
партгрупорг кафедры.

Раю пачытаць

ЖЫЦЦЕ І ДАРОГА

Зусім нядаўна на паліцах кнігарняў з'явіўся невялікі зборнік вершаў Міколы Пракаповіча «Неад'емнае».

З першых старонак зборніка паўстаюць перад чытачом непаўторныя і спецыфічныя малюнкі беларускага пейзажу, прыгажосць роднай зямлі. Адчуваецца, што аўтар кожны радок верша запаўняе перажытым, вынашаным вобразам. Бачна — М. Пракаповіч прайшоў выпрабаванне жыццём, і яму ёсць аб чым сказаць чытачам.

Па прафесіі Мікола Пракаповіч — журналіст. Таму дарога і жыццё для яго адно цэлае, неад'ёмнае.

З вакзала пачынаюцца дарогі,
І новы дзень і новая вясна.
Вакзалам аддаём свае трывогі,
І зноў вакзалы іх вяртаюць нам...

Новая дарога — гэта новая сустрэча з цікавымі людзьмі, новыя ўражанні, перажыванні. А, значыць, і новыя вершы.

Голас металічны абыякавы
Папярэдзіць: застаецца пяць хвілін...
Сядзем, сябра, на цягнік да Янава,
Ці на гэты вось — «Масква—Берлін».

Своеасаблівым гімнам дарозе гучыць верш паэта «Дарога, якой няма».

...Не выпала пасеяць —
Не выпадае жаць.
На ростані насеннем
Гады мае ляжаць.

У зборніку чытач знойдзе вершы на розныя густы. Як і ў кожнага паэта, у М. Пракаповіча многія вершы прысвечаны тэме кахання. Але тут аўтар імкнуўся сказаць нешта сваё, новае аб тым, пра што так многа напісана і сказана.

Вершы М. Пракаповіча зачароўваюць сваёй музычнасцю, арыгінальнасцю, прастатой і ў той жа час палётам думкі, навізной параўнанняў.

Спявае салавей.
А ранак ціхі
Струменіць першае цяпло,
Вясна цыбатаю бусліхай
Зары расправіла крыло.

Назву ўсяму зборніку дала паэма «Неад'емнае». Даволі цікавая кампазіцыйная пабудова твора, своеасаблівае вырашэнне аўтарам пастаўленых перад сабой пытанняў. Паўстае перад намі беларуская вёска: сватанне і вяселле. Кожны радок паэмы паэтычны і ў той жа час просты. У агульную карціну да месца ўпісаны адступленні, своеасаблівыя маналогі прыроды.

Усё ў паэме звязваецца тым, што выбраннік нявесты — меліяратар. Што прынесла меліярацыя ў вёску, як паўздзейнічала на навакольнае асяроддзе, паэт і імкнецца сказаць. Пры гэтым ён дае слова «чорным казку, «гаворыць» аб меліярацыі і рака. Шмат у паэме народных песень, прымавак, паданняў. І ў той жа час перад намі сучасная вёска ў хвіліну вяселля і працы са штодзённымі клопатамі і турботамі.

Галоўнае пытанне, пастаўленае ў паэме «Неад'емнае»—аб значэнні меліярацыі, паэт для сябе вырашае. Гэта бачна з маналогаў прыроды. Для чытача ж ён пакідае гэта пытанне адкрытым.

...Імчымся ў прастору і час,
Самі
сабе
суддзі.
Нішто не трывожыць нас
Пасля...
Ці не позна будзе?

Я упэўнены, што знаёмства з кнігай Міколы Пракаповіча «Неад'емнае» прынясе ўсім, хто захоча пачытаць яе, шмат прыемных мінут.

Анатоль КАЗЛОЎ,
студэнт 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

ПИСАТЕЛИ О КНИГЕ

Действие человека мгновенно и одно...действие книги множественно и повсеместно.

А. С. ПУШКИН.

Книга — это духовное завещание одного поколения другому, совет умирающего старца юноше, начинающему жить, приказ, передаваемый часовым, отправляющимся на отдых, часовому, заступающему на место.

А. И. ГЕРЦЕН.

Книга, быть может, наиболее сложное и великое чудо из всех чудес, сотворенных человечеством на пути его к счастью и могуществу будущего.

А. М. ГОРЬКИЙ.

Каждая книга, если она подлинно творческое произведение художника-гражданина, — это событие в жизни народа.

О. ФОРШ.

НА ЗІМОВЫЯ КАНІКУЛЫ

Цяпер ва універсітэце паўнаўладнай гаспадыняй стала залікова - экзаменацыйная сесія. Як лепш вытрымаць зімовыя выпрабаванні — клопат кожнага студэнта. Таму зразумела іх хваляванне і заклапочанасць. А калі ў залікоўках будзе пастаўлена адзнака за апошні здадзены экзамен, наступіць для студэнтаў доўгачаканая і вясёлая пара — зімовыя канікулы. Яны будуць цікавымі, насычанымі новымі падарожжамі, сустрэчамі. Дапаможа ім у гэтым і студэнцкі прафком.

Адпачыць, набрацца бадзёрасці і здароўя ў час канікулаў змогуць на турбазе «Сож» 95 студэнтаў універсітэта. Дзесяць чалавек зробяць падарожжа на Паўночны Каўказ. Там іх гасцінна прымуць на турыстычных базах.

Заахвочаны паездкай у сталіцу нашай Радзімы — горад-герой Маскву студэнты групы Г-51 гісторыка-філалагічнага факультэта, якая выйшла пераможцай сацыялістычнага спаборніцтва на лепшую акадэмічную групу ГДУ, а таксама пераможцы спаборніцтва на лепшы пакой інтэрнатаў універсітэта.

Студэнты змогуць правесці канікулы і ў доме адпачынку «Чонкі».

Н. КОЛТЫШАВА,
старшыня студэнцкага прафкома.

Вясёлы перапынак

СЕСІЯ—ГАРАЧАЯ ПАРА

ПА ШЧЫРАСЦІ

Прафесар: Скажыце, нарэшце, вы ведаеце адказ на пытанне ці не?

Студэнт: Калі гаварыць шчыра, дык не.

Прафесар: Ну што ж, за сумленнае прызнанне стаўлю вам пяцёрку, але за тое, што хацелі ўтаіць гэта, зніжаю адзнаку на 3 балы. Вы мяне зразумелі, малады чалавек?

Студэнт: Так, я вас зразумеў. Пераходжу да другога пытання і адразу прызнаюся: я яго не ведаю.

ЧАМУ АДДАЦЬ ПЕРАВАГУ?

Вядома многа тыпаў шпаргалак, але самымі бяспечнымі з'яўляюцца тыя, якія вы пакінеце дома.

РАЦЫЯНАЛЬНАЯ ПРАПАНОВА

Каб пазбегнуць хваляванняў у час сесіі, дастаткова здаць усе экзамены і залікі датэрмінова.

МУДРЫЯ ДУМКІ

Лекцый не прапускаў — прапускаў іх змест.

Адсутнасць ведаў — сіла, якая выштурхоўвае студэнта з універсітэта.

Не паспееш навучыцца эканоміць час, як сутыкаешся з праблемай, куды яго падзець.

Калі экзамен — гэта свята, дык што ж тады пераэкзаменоўка?

З вамі гутарыць урач

ЗАГАРТОЎВАННЕ—ПЕРАШКОДА ДЛЯ ХВАРОБЫ

У апошні час асноўнымі інфекцыйнымі агентамі, якія выклікаюць вострыя захворванні верхніх дыхальных шляхоў, з'яўляюцца вірусы. Трапляючы ў арганізм чалавека, яны размнажаюцца ў клетках слізістай абалонкі носа, глоткі, гартані, паражаюць іх і пранікаюць у кроў. Крыніцай заражэння з'яўляюцца хворыя людзі. Заражэнне адбываецца пры кашлі, чыханні, размове. Дробныя кропелькі сліны распырскваюцца на 2—3,5 м. Чым бліжэй да хворага, тым большая небяспека заразіцца. Вялікую ролю ва ўзнікненні захворванняў адыгрывае рэзкая змена надвор'я.

Першай прыкметай захворвання з'яўляецца насмарк, што сведчыць аб паражэнні слізістай абалонкі носа. Затым ў працэс уцягваецца слізістая абалонка глоткі і ў хворых з'яўляецца пачуццё пяршэння, сухасці, болі ў горле. На другі дзень пачынаецца галаўны боль, з'яўляюцца болі ў суставах, паясніцы, слабасць, разбітасць, павышаецца тэмпература цела. З распаўсюджаннем працэса на гартань дабаўляецца надрыўны кашаль, асіпласць голасу.

Востры перыяд захворвання працягваецца 3—5 дзён, потым прыкметы хваробы паступова знікаюць. Ускладненні вострых рэспіратарных захворванняў могуць праяўляцца ў выглядзе запалення прыдаткавых пазух носа, запалення сярэдняга вуха, лёгкіх, бранхітаў. Лячэнне праводзіцца медыкаментознымі сродкамі.

Пакой, дзе знаходзіцца хворы, трэба рэгулярна і добра праветрываць, павінна праводзіцца вільготная ўборка. Пры павышанай патлівасці хворага, трэба часцей мяняць яму бялізну.

На працягу ліхаманкавага перыяду неабходна захоўваць пасцельны рэжым, сачыць за чысцінёй поласці роту: чысціць зубы, паласкаць рот пасля яды.

Карысна выкарыстоўваць пры прастудных захворваннях некаторыя расліны, якія ўтрымліваюць фітанцыды — рэчывы, якія згубна ўздзейнічаюць на мікробы. Да іх адносяцца цыбуля, часнок, рэдзька, хрэн.

Неабходна прымаць меры да папярэджання заражэння астатніх членаў сям'і. Таму хворага па магчымасці ізалююць у асобны пакой або адгароджваюць яго ложак шырмай, выдзяляюць яму і асобны посуд. Тыя, хто даглядаюць хворага, павінны захоўваць асабістую гігіену, карыстацца марлявымі павязкамі з чатырох слаёў марлі.

Эфектыўным сродкам папярэджвання прастудных захворванняў з'яўляецца загартоўванне арганізма. Сутнасць яго ў тым, што на аснове доўгатэрміновай трэніроўкі арганізм прыстасоўваецца да неспрыяльных фактараў знешняга асяроддзя. Ён становіцца неўспрыймальным да розных змен надвор'я. Пачынаць загартоўванне можна з дазволу ўрача і толькі ў цёплую пару года. Самае эфектыўнае загартоўванне — вадой. Гэта абціранне, абліванне, душ. З мэтай папярэджання прастудных захворванняў добра таксама праводзіць мясцовае загартоўванне ног.

Урачэбная практыка паказвае, што ўстойлівасць чалавека да прастудных захворванняў у многім залежыць ад яго агульнага стану, ад падрыхтаванасці арганізма да сустрэчы з інфекцыяй. У здаровых людзей, якія захоўваюць рэжым працы, адпачынку, загартоўваюць свой арганізм, займаюцца фізкультурай і спортам, прастудныя захворванні сустракаюцца вельмі рэдка.

В. ЛУБКОВА,
урач-тэрапеўт паліклінікі № 6, член таварыства Чырвонага Крыжа.

«ПЕШАХОД»

За мінулы год у Гомелі на тэрыторыі Цэнтральнага раёна зарэгістравана 91 дарожна-транспартнае здарэнне. У выніку 83 чалавекі атрымалі траўмы, 9 — загінула.

Устаноўлена, што кожнае другое здарэнне адбылося па віне пешаходаў. Многія з іх пераходзяць вуліцу перад блізка ідучым транспартам і трапляюць пад колы. Менавіта па гэтай прычыне 56 чалавек атрымалі раненні, а ў 5 — трагічна абарвалася жыццё.

Часта бываюць здарэнні пры пераходзе вуліц у месцах, не прадугледжаных Правіламі дарожнага руху. Яшчэ больш небяспечныя пешаходы, якія з'яўляюцца на праезжай частцы ў нецвярозым стане.

На жаль, ёсць парушальнікі дарожнага руху і сярод студэнтаў ГДУ. Так, у канцы мінулага года за грэбаванне правіламі дарожнага руху былі аштрафаваны студэнты М. Яўмененка з матэматычнага і І. Курака з фізічнага факультэтаў.

У мэтах папярэджання дарожна-транспартных здарэнняў у Гомелі з 10 па 31 студзеня г. г. праводзіцца аперацыя пад назвай «Пешаход», задача якой — узмацніць адказнасць пешаходаў па выкананню Правіл дарожнага руху.

А. РАМАНОВІЧ
грамадскі аўтаінспектар спецыяльнай добраахвотнай народнай дружыны Цэнтральнага раёна г. Гомеля.

Цікава ведаць

КУБІК, ЯКІ ПАКАРЫЎ СВЕТ

Цяпер, напэўна, ўсім стаў вядомы славуты кубік Рубіка, які псіхолагі назвалі «гульнёй стагоддзя». Стварыў яго венгр Эрне Рубік як вучэбны дапаможнік студэнтам для развіцця прасторавага ўяўлення. Гэта было ў 1974 годзе. Хутка вынаходніцтва запатэнтавалі. Пяць гадоў назад нікому не вядомы кубік паступіў ў продаж. З таго часу ён заваяваў увесь свет

27 мініяцюрных кубікаў, складаюць вялікі, памерам 5×5 сантыметраў кубік, у якім заключаецца тры мільярды каляровых камбінацый. Задача гуляючага — дабіцца, каб кожны бок кубіка стаў аднакаляровым.

— «Вылічальная машына», якая закладзена ў галаве чалавека, цалкам спраўляецца в гэтай задачай,— сказаў у гутарцы з журналістамі Э. Рубік.— Трэба толькі як бы бачыць усе шэсць граней аднachасова, памятаць размяшчэнне скрапнутых малых кубікаў, пастаянна трымаць у галаве план далейшых рухаў у прасторы. Да гэтага застаецца дадаць, што аптымальны шлях тэарытычна магчымы з дапамогай 45 «хадоў».

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, Савет кафедр грамадскіх навук, калектыў кафедры палітэканоміі выказваюць глыбокае спачуванне загадчыцы кабінета палітэканоміі КАЛЕНІКАВАЙ Тамары Фёдараўне ў сувязі з напаткаўшым яе горам—смерцю БАЦЬКІ.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 2 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
АЗ 00058 Наш адрас: вул. Савецкая, 104, т. 3-11, т. 56-16-5...